

IETS OVER 'T GEBRUIK VAN BORDEAUXSCHE PAP IN VRUCHTENTUINEN.

In de omstreken van Hoorn, voornamelijk in den Bangert, te Zwaag en Blokker, vindt men uitgestrekte boomgaarden, beplant met appel-, pere-, pruime- en hazelnoteboomen als bovenbeplanting, en bessestruiken voor onderbeplanting.

Vele aanplantingen zijn reeds zeer oud, en aan deze omstandigheid werd het in den beginne toegeschreven, dat appel- en peresoorten, die vroeger welig groeiden en goede opbrengsten gaven, den laatsten tijd begonnen te kwijnen of in 't geheel niet meer voort wilden; waardoor natuurlijk de opbrengst zeer gering of geheel nihil werd; doch niet alleen in oude boomgaarden, maar ook in de nieuwere aanplantingen, beplant met soorten, die toen nog goed bleken te zijn, vertoonde zich hetzelfde verschijnsel.

Wanneer in 't voorjaar de boomen beginnen te ontluiken, vertoonen zich al heel spoedig zwarte of bruine vlekken op de bladeren, die nog vóór ze de volle grootte hebben verkregen, afvallen; 't gevolg daarvan is natuurlijk, dat de knop zich niet kan ontwikkelen en de hoop op eenen goeden oogst voor 't volgende jaar is vervlogen. Zoo ging het met sommige appelsoorten jaar op jaar; voornamelijk de anders zoo rijk dragende Westlandsche Bellefleur, de Zoete Kandij, de Zoete Reinet, de Zoete Veen hebben het meest van de kwaal te lijden. Ook de boomgaard van ondergeteekende, in hoofdzaak beplant met Westlandsche Bellefleurs (ongeveer 500 boomen), ging, niettegenstaande de aanplant nog jong is, zeer onder die kwaal gebukt.

Allerlei gissingen werden natuurlijk gemaakt omtrent de oorzaak; doch wat het was en hoe de kwaal te genezen, bleef ons duister.

Ondergeteekende kwam, doordat hij eens zieke besse-

struiken aan het Phytopathologisch Laboratorium te Amsterdam tot onderzoek had opgezonden, in kennis met Prof. Ritzema Bos aldaar, wien hij ook zijne bevindingen over die kwaal der appel- en pereboomen mededeelde. Zijn Edele gaf te kennen, dat dit de zoo gevreesde schurftziekte was (*Fusicladium*); en dat hij, indien ondergeteekende erin toestemde, gaarne eens in mijnen tuin eene proef wilde nemen met Bordeauxsche pap, waarvan hij zeer goede resultaten verwachtte. Geheel kosteloos werd door hem op eenige boomen de proef genomen; dit was in 't voorjaar 1902. Deze boomen (Westlandsche Bellefleurs) waren in hooge mate aangetast. Ze werden dat jaar twee maal bespoten en wel den eersten keer vóór dat de boomen ontloken, en den tweeden keer ongeveer 14 dagen na den bloei. De door Prof. Ritzema Bos ook wenschelijk geachte derde bespuiting moest, wegens de bessestruiken, die er onder groeiden, achterwege blijven, anders toch zouden de bessen waardeloos worden of schadelijk voor de consumptie. De samenstelling der pap was $1\frac{1}{2}$ kilo kopervitriool plus 2 kilo ongebluschte kalk op 100 liter water.

Aanvankelijk scheen het mij toe, dat de bespuiting niets had gegeven; doch toen in den herfst de andere boomen reeds vroegtijdig geheel bladerloos waren, hadden de behandelde boomen hunne bladeren nog, en ook de bessestruiken daaronder waren nog geheel groen. In den winter kwam het verschil tusschen de bespoten en de niet bespoten boomen zeer goed uit; de anders zoo bemoste, knoestige twijgen vol doode scheuten, waren nu mooi glad en staken zeer af bij de onbesproeide boomen. Het daarop volgende voorjaar bloeiden die boomen volop, terwijl de andere van dezelfde soort in 't geheel niet of slechts een enkel nietig bloempje vertoonden.

Door dit resultaat aangemoedigd, werden in 1903 in denzelfden boomgaard ongeveer 90 boomen besproeid: 30 stuks twee maal en 60 stuks één maal.

Evenals altijd gebeurt met wat in den beginne vreemd schijnt, waren ook nu hier zeer vele tuinders, die de bespuiting eene dwaasheid en de zaak belachelijk noemden. Gelukkig zijn er ook anderen; die waren overtuigd door het duidelijk zichtbare resultaat en gingen eveneens aan 't sproeien.

In vijf boomgaarden werden hier dat jaar op verschillende tijden verschillende soorten van boomen bespoten.

Hoewel niet overal in gelijke mate, waren de resultaten toch bij allen zeer gunstig.

De in 1902 behandelde boomen (6 stuks) gaven in 1903 meer vruchten dan de andere 500 te zamen.

Aangemoedigd door deze uitkomsten en aangespoord door de proefnemers, togen in het voorjaar 1904 vele tuinders aan 't besproeien hunner boomen : tot bewijs daarvan zij aangehaald dat hier nu reeds ongeveer 25 pulverisateurs in gebruik zijn (systeem Carl Platz), en de hoeveelheid kopervitriool, dit jaar hier gebruikt, zal wel zoo ongeveer 2000 kilo bedragen. Bij ondergeteekende werden al de soorten, die aangetast waren, bespoten; bij iemand te Schellinkhout werd ruim 200 kilo kopervitriool verbruikt, enz.

De kleine boomen kregen dit jaar bij ondergeteekende tweemaal eene beurt, doch de andere allen slechts eenmaal.

De in 1903 bespoten boomen gaven dit jaar allen volop mooie, gave vruchten, uitgezonderd eenige boomen, die slechts één maal en wel na den bloei werden bespoten; deze lieten nog veel blad vallen en de vrucht bleef daardoor klein.

Over 't geheel genomen, staan de behandelde boomen heden prachtig, en beloven het volgende jaar volop te zullen bloeien. Verbazend is het te zien, hoe mooi ook de wonden, ontstaan door kanker, nu omgroeien. Ze zijn zonder uitzondering geheel omgeven met nieuwe bast of totaal dichtgegroeid.

Ook bij de pereboomen is het resultaat, hoewel niet zóó mooi als bij de appels, toch zeer gunstig.

De resultaten zijn dit jaar echter niet bij allen even gunstig; wèl zijn altijd de boomen veel opgeknappt en de knopvorming is vrij goed; doch de bladeren van sommige boomen zijn niet frisch en veel blad viel af. Algemeen is men van oordeel, dat de droogte of de felle zonnestralen, die na 't besproeien kwamen, de bladeren hebben verbrand. Ten minste de boomen, die na de behandeling eenige malen zijn beregend, staan mooi.— Weeranderen beweren in 't geheel geen verbetering te hebben bemerkt; doch ook hier gaat het waarschijnlijk als zoo vaak: er wordt soms zeer lichtvaardig met de bewerking of met de bereiding der pap omgesprongen: zoo nauw zal het toch niet steken, meent men.

Ondergeteekende en velen met hem zijn echter overtuigd, dat het besproeien van ooftboomen in onzen tijd behoort tot de algemeene werkzaamheden, die geregeld in de fruitteelt moeten plaatsgrijpen, al is het ook een kostbaar werk. Er staan ons hier tegenwoordig maar twee wegen open; de boomen omhakken of ze besproeien: het laatste is natuurlijk de voordeeligste weg en dien zullen wij hier op den duur allen wel opgaan.

Meer en meer komt men dan ook tot de overtuiging, dat de wetenschap, hoewel door de practici nog veel miskend, ons in de praktijk van veel nut kan zijn.

Blijven de uitkomsten zoo doorgaan, dan is men hier aan Prof. Ritzema Bos, die ons deze bespuiting heeft leeren kennen, veel dank verschuldigd, want zij behoedt ons voor den ondergang onzer boomgaarden.

October 1904.

Wm BALK Wz.

Vruchtenwekerij « Pomona », Zwaag (N. H.),
